

Podręcznik

Tematem niniejszego poradnika jest korzystanie ze sprzętu wideokonferencyjnego podczas transgranicznego postępowania sądowego w Unii Europejskiej. W poradniku omówiono organizacyjne, techniczne i prawne aspekty użytkowania technologii wideokonferencyjnych. Przeanalizowano ponadto sposób zastosowania sprzętu w salach rozpraw i w pomieszczeniach dla świadków oraz sposób korzystania ze sprzętu przenośnego. Porady mają zastosowanie, jeżeli z wideokonferencji korzysta się na potrzeby dowolnej części postępowania sądowego, zwłaszcza na potrzeby przeprowadzania dowodu w lokalizacji zdalnej w innych państwach członkowskich UE.

[📄](#) Poradnik korzystania z wideokonferencji w postępowaniu transgranicznym (PDF)

SPIS TREŚCI

1. TRANSGRANICZNE WIDEOKONFERENCJE W UE

- 1.1. [📄](#) Zakres i tło
- 1.2. [📄](#) Przegląd podstaw prawnych w prawodawstwie Unii Europejskiej

2. PRAKTYCZNE ASPEKTY WIDEOKONFERENCJI

- 2.1. [📄](#) Zasady organizacyjne
- 2.2. [📄](#) Wniosek
- 2.3. [📄](#) Niezbędne przygotowania
- 2.4. [📄](#) Tłumaczenie
- 2.5. [📄](#) Przesłuchanie
- 2.6. [📄](#) Protokół przesłuchania

3. ASPEKTY TECHNICZNE

- 3.1. [📄](#) Podstawa wymogów technicznych
- 3.2. [📄](#) Ogólna organizacja i zasady jakości
 - 3.2.1. [📄](#) Sprzęt wideokonferencyjny - Obraz
 - 3.2.2. [📄](#) Sprzęt wideokonferencyjny - Dźwięk
- 3.3. [📄](#) Obsługa sprzętu wideokonferencyjnego
 - 3.3.1. [📄](#) Nagrania i korzystanie z dokumentów
 - 3.3.2. [📄](#) Połączenia wielopunktowe i mostek wideokonferencyjny

ZAŁĄCZNIKI

- 4. Załącznik I – Objaśnienie podstaw prawnych regulujących korzystanie z wideokonferencji w sprawach transgranicznych
 - 4.1. [📄](#) Podstawy prawne w sprawach karnych
 - 4.2. [📄](#) Podstawy prawne w sprawach cywilnych i handlowych
- 5. Załącznik II – [📄](#) standardy techniczne

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

TRANSGRANICZNE WIDEOKONFERENCJE W UE

1.1. Zakres i tło

1. Tematem niniejszego poradnika jest korzystanie ze sprzętu wideokonferencyjnego podczas transgranicznego postępowania sądowego w Unii Europejskiej. W poradniku omówiono organizacyjne, techniczne i prawne aspekty użytkowania technologii wideokonferencyjnych. Przeanalizowano ponadto sposób zastosowania sprzętu w salach rozpraw i w pomieszczeniach dla świadków oraz sposób korzystania ze sprzętu przenośnego. Porady mają zastosowanie, jeżeli z wideokonferencji korzysta się na potrzeby dowolnej części postępowania sądowego, zwłaszcza na potrzeby przeprowadzania dowodu w lokalizacji zdalnej w innych państwach członkowskich UE.

2. W poradniku zamieszczono rady i wskazówki dla prawników, urzędników sądowych i personelu technicznego. Najpierw omówiono praktyczne aspekty stosowania sprzętu wideokonferencyjnego, co szczególnie zainteresuje prawników i pracowników sądu, a następnie aspekty techniczne, co zainteresuje głównie personel techniczny. W pierwszym załączniku do poradnika podano informacje o aktach prawnych dotyczących transgranicznego stosowania wideokonferencji w sprawach karnych, cywilnych i handlowych. W kolejnych załącznikach wskazano normy techniczne, które należy uwzględnić, i zestawiono najważniejsze działania, które należy podjąć, chcąc przeprowadzić wideokonferencję w transgranicznym postępowaniu sądowym. Niniejszy dokument ma służyć użytkownikom radą i wskazówkami. Nie zastępuje on szczegółowych instrukcji roboczych czy szczegółowych instrukcji obsługi.

3. W niniejszym dokumencie poruszono przede wszystkim sprawę organizowania wideokonferencji na potrzeby sądu karnego, cywilnego i handlowego. Jednak wiele technicznych aspektów wideokonferencji odnosi się do jej organizowania na użytek społeczności sądowej w szerszym znaczeniu. Przesłuchanie świadków i biegłych nie zawsze ma miejsce w sądzie; można zorganizować połączenie wideokonferencyjne między sądem a inną lokalizacją, np. konsulatem, przedstawicielstwem dyplomatycznym, zakładem karnym, szpitalem czy ośrodkiem azylowym. Z niniejszego dokumentu można więc korzystać, organizując wideokonferencje w trakcie innych procedur.

4. W transgranicznym postępowaniu cywilnym zwykle istnieją dwie sytuacje, w których świadek lub biegły mogą zostać przesłuchani w drodze wideokonferencji:

- Niebezpośrednie przeprowadzanie dowodu: sąd w państwie, do którego wystosowano wniosek, przesłuchuje np. świadka (pod pewnymi warunkami w przesłuchaniu uczestniczą przedstawiciele sądu wystosowującego wniosek).
- Bezpośrednie przeprowadzanie dowodu: sąd wystosowujący wniosek bezpośrednio – w drodze wideokonferencji – przesłuchuje świadka znajdującego się w innym państwie członkowskim.

5. W trakcie dochodzenia przygotowawczego w sprawach karnych sędzia lub prokurator mogą postanowić o przesłuchaniu za pomocą wideokonferencji lub innej stosownej zdalnej łączności audiowizualnej świadka zagrożonego albo świadka lub biegłego mieszkającego za granicą; odbyć się to może, jeżeli osoby te wyraziły zgodę i jeżeli nie mogą lub nie powinny osobiście stawić się w sądzie.

63 Jako jedną z przyczyn powodujących opóźnienia zarówno w sprawach cywilnych, jak i karnych wskazuje się dyspozycyjność biegłych (np. biegłych lekarzy i psychologów w sprawach dotyczących pieczy lub opieki nad dzieckiem, a biegłych sądowych lub informatyków w sprawach karnych). Korzystanie ze sprzętu wideokonferencyjnego pozwoli sądom na większą elastyczność co do terminu i sposobu odbierania zeznań od biegłych z innych państw członkowskich. Jeżeli planuje się przesłuchanie biegłego, wskazane jest nawiązanie z nim kontaktu przed przesłuchaniem, po to by ustalić, jaki sprzęt może okazać się potrzebny podczas przesłuchania.

7. W przypadku świadków wymagających szczególnego traktowania i świadków zastraszonego wideokonferencja może pomóc ograniczyć stres i dyskomfort, które mogłyby spowodować uciążliwa podróż do sądu za granicą. Być może byłoby praktyczniej, gdyby zeznania dla zagranicznego sądu były składane nie w sali rozpraw, ale w osobnym pomieszczeniu dla świadków.

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

TRANSGRANICZNE WIDEOKONFERENCJE W UE

1.2. Przegląd podstaw prawnych w prawodawstwie Unii Europejskiej

8. Wnioski w sprawach karnych z reguły podlegają prawu krajowemu oraz Konwencji z 29 maja 2000 r. o wzajemnej pomocy w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej (zwaną dalej „konwencją z 2000 roku”).
 9. Wnioski można też składać w sprawach cywilnych – na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych (zwanego dalej „rozporządzeniem z 2001 roku o przeprowadzaniu dowodów”).
 10. Standardowe formularze i informacje o procedurach można znaleźć także na stronach internetowych europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych ([europejski atlas sądowy](#)) oraz europejskiej sieci [sądowej w sprawach karnych](#).
 11. O innych możliwościach stosowania wideokonferencji w UE mówi dyrektywa Rady 2004/80/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. odnosząca się do kompensaty dla ofiar przestępstw. Jak przewiduje jej art. 9 ust. 1 lit. a) wnioskującego można przesłuchać w drodze wideokonferencji. Ponadto w myśl art. 9 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 861/2007 z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiającego europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń postępowanie dowodowe można przeprowadzić w drodze wideokonferencji, jeżeli pozwalają na to środki techniczne. W dyrektywie 2008/52/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych stwierdzono, że dyrektywa ta nie powinna uniemożliwiać korzystania w postępowaniu mediacyjnym z nowoczesnych technologii komunikacyjnych.
 12. Prawie wszystkie te akty są już stosowane w większości państw członkowskich UE (niektóre państwa zgłosiły jednak zastrzeżenia dotyczące zwłaszcza przesłuchiwanie oskarżonych w drodze wideokonferencji).
- Istnieją różnice w sposobie organizowania wideokonferencji na potrzeby postępowania cywilnego i handlowego i na potrzeby postępowania karnego. Działania, które należy wykonać w celu przeprowadzenia przesłuchania w drodze wideokonferencji, oraz różnice organizacyjne przedstawiono w tabeli zamieszczonej w załączniku III.

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

PRAKTYCZNE ASPEKTY WIDEOKONFERENCJI

2.1. Zasady organizacyjne

13. W trakcie transgranicznego postępowania sądowego wideokonferencję należy przeprowadzić w sposób jak najbardziej przypominający zwykłą praktykę stosowaną przez sądy podczas przeprowadzania dowodu na otwartym posiedzeniu. Postępowanie transgraniczne jedynie w niewielkim stopniu różni się od krajowych procedur sądowych. Organizacja przesłuchania transgranicznego w drodze wideokonferencji wymaga pewnych formalnych działań.
14. W sprawach cywilnych i handlowych wniosek o wideokonferencyjne przeprowadzenie dowodu należy złożyć, korzystając ze standardowych formularzy. Formularze te są dostępne na stronie internetowej [europejskiego atlasu sądowego](#) europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych.
15. W sprawach karnych nie ma obowiązku używania określonych formularzy ani listów przewodnich. Europejska sieć sądowa w sprawach karnych opracowała list przewodni na użytek wniosków o udzielenie pomocy sądowej. Używając tego listu, organy wystosowujące wniosek i organy go otrzymujące będą mogły nawiązać bezpośredni kontakt w sprawie treści i/lub wykonania wniosku (zob. załącznik III).

16. Wniosek można przesłać pocztą zwykłą, pocztą kurierską, faksem (wszystkie państwa członkowskie) lub pocztą elektroniczną (nie wszystkie państwa członkowskie). Informacje o zasadach obowiązujących w państwach członkowskich można znaleźć na stronach europejskich sieci sądowych.

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

PRAKTYCZNE ASPEKTY WIDEOKONFERENCJI

2.2. Wniosek

17. Wniosek o wideokonferencję w przypadku wzajemnej pomocy prawnej lub przeprowadzania dowodu jest różny w sprawach cywilnych i karnych; szczegóły przedstawiono w załączniku III.

Zarówno w przypadku spraw cywilnych, jak i karnych dostępne są formularze, które sąd wystosowujący wniosek może przesłać zagranicznemu sądowi, do którego wystosowuje wniosek (w sprawach karnych korzystanie z formularzy nie jest obowiązkowe). Formularz zawiera informacje pozwalające skontaktować się z zainteresowanymi stronami lub prawnikami oraz dane sądu. W niektórych przypadkach można także podać informacje o opłatach za korzystanie ze sprzętu oraz o planowanym języku wideokonferencji.

18. Jeżeli chodzi o sprawy cywilne, rozporządzenie z 2001 roku o przeprowadzaniu dowodów przewiduje dwie możliwości stosowania wideokonferencji w transgranicznym przeprowadzaniu dowodu:

- w myśl art. 10–12 sąd wystosowujący wniosek może zwrócić się do sądu innego państwa członkowskiego, do którego wystosowuje wniosek, o umożliwienie jemu lub stronom obecności lub udziału w przeprowadzaniu dowodu dzięki technice wideokonferencji. Sąd, do którego wystosowano wniosek, może go odrzucić tylko wtedy, gdy jest on niezgodny z prawem państwa członkowskiego tego sądu lub gdy istnieją poważne trudności praktyczne. W art. 13 przewidziano możliwość zastosowania środków przymusu w celu wykonania wniosku. Jednak na mocy art. 14 świadek może skorzystać z prawa do odmowy składania zeznań, jeżeli jest to zgodne z prawem krajowym sądu wystosowującego wniosek lub sądu, do którego wystosowano wniosek.
- w myśl art. 17 sąd wystosowujący wniosek przeprowadza dowód bezpośrednio w innym państwie członkowskim za zgodą jednostki centralnej lub właściwych władz tego państwa. W myśl art. 17 ust. 4 jednostka centralna lub właściwe władze są zobowiązane wspierać wykorzystywanie w tym celu wideokonferencji. Artykuł 17 ust. 2 stwierdza, że bezpośrednie przeprowadzanie dowodu jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy może nastąpić na zasadzie dobrowolności.

Poza możliwością stosowania środków przymusu główne różnice między wspomnianymi dwiema metodami to sąd odpowiedzialny za przeprowadzanie dowodu oraz mające zastosowanie prawo.

19. Sąd wystosowujący wniosek przesyła odpowiedniemu sądowi wniosek o wideokonferencję i wymagane informacje wraz z formularzem A lub I załączonym do rozporządzenia z 2001 roku o przeprowadzaniu dowodów.

Odpowiedzi na wniosek udziela się również na standardowych formularzach. Jeżeli odrzuca się wniosek o możliwość uczestnictwa w drodze wideokonferencji w przeprowadzaniu dowodu, korzysta się z formularza E. Jeżeli chodzi o bezpośrednie przeprowadzanie dowodu, jednostka centralna lub właściwe władze muszą w ciągu 30 dni poinformować sąd wystosowujący wniosek, czy wniosek ten został zaakceptowany (używają w tym celu formularza J). Jeżeli wniosek został zaakceptowany, sąd, który go wystosował, może przeprowadzić dowód w dowolnym terminie.

20. W sprawach karnych państwo członkowskie, do którego wystosowano wniosek, jest zobowiązane wyrazić zgodę na przesłuchanie w drodze wideokonferencji, chyba że jej zastosowanie będzie sprzeczne z podstawowymi zasadami prawa krajowego lub państwo to nie dysponuje środkami technicznymi pozwalającymi przesłuchanie przeprowadzić.

Jeżeli czyn zabroniony przedstawiony we wniosku o pomoc prawną jest karalny także w państwie, do którego wystosowano wniosek, aby wniosek wykonać, można zastosować środki przymusu (np. wezwanie do stawienia się pod groźbą kary).

21. Jeżeli sąd wystosowujący wniosek nie zapewnia potrzebnego sprzętu wideokonferencyjnego, wszelkie koszty transmisji, w tym koszty wynajęcia sprzętu i zatrudnienia personelu technicznego do jego obsługi, wstępnie obciążają organ występujący o wideokonferencję i muszą zostać przez niego uregulowane.

W myśl rozporządzenia z 2001 roku o przeprowadzaniu dowodów jako ogólną zasadę przyjmuje się, że wykonanie wniosku o niebezpośrednie przeprowadzenie dowodu nie daje powodu do roszczeń o zwrot opłat ani kosztów. Jeżeli jednak sąd, do którego wystosowano wniosek, żąda zwrotu kosztów wynikających z zastosowania wideokonferencji, sąd występujący z wnioskiem powinien te koszty zwrócić.

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

PRAKTYCZNE ASPEKTY WIDEOKONFERENCJI

2.3. Niezbędne przygotowania

22. Po tym jak wniosek o wideokonferencję zostanie zaaprobowany, można rozpocząć przygotowania.

23. W przypadku transgranicznego postępowania cywilnego i handlowego, jeżeli wystosowano wniosek do sądu w innym państwie członkowskim, sąd, do którego wystosowano ten wniosek, informuje sąd wystosowujący wniosek i/lub zainteresowane strony o terminie przesłuchania i warunkach uczestnictwa. Należy rozważyć możliwość wcześniejszych konsultacji z sądem wystosowującym wniosek w sprawie terminu przesłuchania. Sąd, do którego wystosowano wniosek, wzywa świadka, a jeżeli to konieczne, przedsięwzięcie niezbędne środki przymusu. Wniosek należy wykonać w terminie dziewięćdziesięciu dni od jego otrzymania.

24. W przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu to do sądu wystosowującego wniosek należy zorganizowanie przesłuchania i powiadomienie świadka o jego terminie, miejscu i o dobrowolnym charakterze zeznań.

Organ centralny lub właściwe władze państwa członkowskiego, do którego wystosowano wniosek, powinny służyć pomocą sądowi wystosowującemu wniosek, ponieważ w ich gestii leży zachęcanie do przeprowadzania wideokonferencji. Sąd wystosowujący wniosek musi przestrzegać warunków ustalonych przez jednostkę centralną lub właściwe władze, te zaś mogą zlecić dopilnowanie tego sądowi swojego państwa członkowskiego.

25. W sprawach karnych organ sądowy państwa członkowskiego, do którego wystosowano wniosek, zgodnie z prawem dostarcza danej osobie wezwanie do stawienia się. Sposób wezwania danej osoby do stawienia się w sądzie określa ustawodawstwo krajowe.

26. Ponadto sąd wystosowujący wniosek oraz organ uczestniczący w wideokonferencji w państwie członkowskim, do którego wystosowano wniosek (np. sąd), muszą zarezerwować salę rozpraw lub pomieszczenie dla świadków. Jeżeli podczas przesłuchania potrzebna będzie pomoc tłumacza, w sprawach cywilnych w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu sąd wystosowujący wniosek kontaktuje się z tłumaczami i dokonuje z nimi stosownych uzgodnień (w sprawie wynagrodzenia, ewentualnej organizacji podróży i innych kosztów).

27. Podczas praktycznych przygotowań uwagę należy zwrócić przede wszystkim na użyteczność sprzętu.

Zawsze należy dopilnować, by odpowiednio wcześniej przed wideokonferencją kontakt nawiązali specjaliści techniczni odnośnych sądów, zakładów karnych lub innych lokalizacji wideokonferencyjnych i upewnili się, czy sprzęt wideokonferencyjny właściwie działa (kamery, mikrofony, ekrany, łącza ISDN itp.).

Wskazane jest, by co najmniej jeden dzień przed wideokonferencją przetestować sprzęt i połączenia. Ponadto użyteczne może być wysłanie personelowi technicznemu i urzędnikom odnośnych sądów numerów łączy telefonicznych ISDN i numerów faksów.

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

PRAKTYCZNE ASPEKTY WIDEOKONFERENCJI

2.4. Tłumaczenie

28. Podczas wideokonferencji transgranicznej konieczna może się okazać obecność tłumacza w sądzie wystosowującym wniosek lub w sądzie, do którego wniosek wystosowano. **Tłumacz może się znajdować w lokalizacji zdalnej, a główni uczestnicy – wspólnie w jednej lokalizacji, na przykład w sali rozpraw (tłumaczenie zdalne). W sytuacji gdy tłumacza potrzebuje uczestnik zdalny (np. pozwany lub świadek), tłumacz może się znajdować w tej samej lokalizacji co on lub w lokalizacji głównej (tłumaczenie wideokonferencyjne).**

28 a. Konieczność korzystania z tłumaczenia podczas wideokonferencji (...) jest utrudnieniem dla uczestników przesłuchania, a samo tłumaczenie – wyzwaniem dla tłumacza. Świadek może nie być przyzwyczajony do współpracy z tłumaczem, a tłumaczowi problem może sprawiać odległość. Pomocą dla tłumacza będzie, jeżeli sędzia wskaże kolejność zabierania głosu przez uczestników.

29. Przeprowadzaniu dowodu zwykle towarzyszy tłumaczenie konsekwentne. Do sędziego należy kierowanie tłumaczeniem podczas przesłuchania i dawanie wskazówek świadkowi lub tłumaczowi. **Ponieważ wideokonferencje i tłumaczenie w kontekście prawnym to sprawa skomplikowana, zaleca się, by z tłumaczenia konsekwentnego korzystać wtedy, gdy tłumacz jest odseparowany od osoby, której wypowiedzi tłumaczy; tryb ten w razie potrzeby łatwiej pozwala prosić o wyjaśnienia lub ingerować w celu doprecyzowania tłumaczenia.**

29 a. Tłumaczenie symultaniczne jest sprawą bardziej skomplikowaną, ponieważ wymaga specjalnej kabiny dla tłumacza oraz określonego sprzętu, który przekazuje tłumaczenie słuchaczom (przełącznik, odbiornik i słuchawki). **Jeżeli podczas przesłuchania lub procesu zostają przedstawione dokumenty, często należy je przetłumaczyć ustnie metodą a vista. Jeżeli tłumacz znajduje się poza salą rozpraw, w której zostaje przedstawiony dokument, w trakcie wideokonferencji należy użyć kamery dokumentowej.**

30. Jeżeli tłumaczenie jest zdalne, a tłumacze znajdują się w lokalizacji trzeciej, poza salą rozpraw, należy dokonać wstępnych przygotowań, z wyprzedzeniem udzielić informacji o sprzęcie technicznym znajdującym się w tej lokalizacji i jeszcze przed przesłuchaniem przetestować połączenia między lokalizacjami. Ponadto należy zwrócić uwagę na akustykę i jakość dźwięku w lokalizacji, gdzie znajduje się tłumacz.

30 a. Inne aspekty, które należy wziąć pod uwagę, to rozkład pomieszczeń, w których odbywa się wideokonferencja i tłumaczenie, oraz usytuowanie tłumacza i innych uczestników. W zrozumieniu wypowiedzianych słów, wychwytywaniu niuansów i rozstrzygnięciu ewentualnych wątpliwości tłumaczowi pomaga przede wszystkim komunikacja wizualna i niewerbalna. Tłumacz powinien zatem widzieć twarze, mimikę oraz – w miarę możliwości – ruch warg zdalnych uczestników. Dlatego ważny jest sposób, w jaki uczestnicy są usytuowani względem kamer przekazujących obraz tłumaczowi. Tłumacz powinien widzieć zdalnych uczestników od frontu. On sam nie powinien skupiać na sobie uwagi, pojawiając się na ekranie. Innymi słowy, usytuowanie nie powinno zmuszać głównych uczestników do odwracania się od siebie, by zobaczyć tłumacza.

30 b. Należy zwrócić uwagę zarówno na wiarygodność, jak i bezpieczeństwo transmisji i o nie zadbać.

31. Jeżeli wideokonferencji towarzyszy tłumaczenie, należy zwrócić uwagę na następujące sprawy:

- **Należy zapewnić wysoką jakość łączności i tłumaczenia;**
- Podczas tłumaczenia: na skutki kwestii technicznych, takich jak kontrola nad sprzętem (np. kontrolowanie ruchów kamery w przypadku tłumaczenia na podstawie przekazu wideo). **Może to być szczególnie ważne w przypadku tłumaczenia zdalnego, podczas którego należy zapewnić widok i obraz z lokalizacji zdalnej;**
- **Zasadniczą sprawą jest kierowanie komunikacją:** tłumacz powinien móc ingerować w proces komunikacji (przed tłumaczeniem i w trakcie – by zadawać pytania pozwalające doprecyzować treść);
- **Kluczową sprawą jest jakość dźwięku oraz wpływ opóźnień w transmisji danych (ok. 0,5 s) na interakcję podczas tłumaczenia.**

32. Jeżeli chodzi o jakość tłumaczenia, to kwalifikacje, których wymaga się od tłumaczy sądowych, są różne w poszczególnych państwach członkowskich. Należy wziąć to pod uwagę, wystosowując wniosek o wideokonferencję w ramach pomocy prawnej lub przeprowadzania dowodu.

32 a. Aby zapobiec problemom związanym z wideokonferencją – które potęguje tłumaczenie – oraz przezwyciężyć ewentualne negatywne nastawienie praktyków, można przy wdrażaniu i stosowaniu wideotłumaczenia korzystać z poniższych zaleceń:

A. Planowanie, zamawianie i instalowanie sprzętu wideokonferencyjnego w salach rozpraw

- Należy ocenić potrzeby:
nakreślić konkretną sytuację przestrzenną: np. kto mówi do kogo, kto musi widzieć kogo.
- W planowanie należy zaangażować ekspertów:
niezmiernie ważne jest, by w planowaniu uczestniczyli specjaliści z dziedziny tłumaczenia/językoznawstwa, prawa i techniki, którzy pomogą w szczegółach dokonać aranżacji przestrzennej.
- Należy stosować technologie wysokiej jakości:wszystkim uczestnikom należy zapewnić wysokiej jakości dźwięk i obraz, a tłumaczowi – jeśli trzeba – dodatkowy sprzęt; należy korzystać z osobnej kamery dokumentowej (do prezentacji dokumentów, zdjęć oraz innego materiału mogącego ułatwić tłumaczenie).
- Należy pamiętać, że – inaczej niż w przypadku tłumaczenia konsekwentnego - z tłumaczeniem symultanicznym wiążą się szczególne wymagania w zakresie (wyższej) jakości dźwięku i obrazu oraz synchronizacji ruchu warg.
- Należy przeprowadzić fazę próbną:
dotyczy to zwłaszcza wszelkich znaczących zakupów sprzętu wideokonferencyjnego, jego instalacji i rozmieszczenia. Należy wskazać szczególnie trudne elementy procesu komunikacji i dokonać niezbędnych poprawek.
- Należy umożliwić wprowadzanie nowych technologii etapami:
należy zacząć od spraw małej wagi, by ocenić skutki technologii na każdym z etapów i ich wpływ na kolejny etap.
- Należy zapewnić tłumaczowi odpowiednie warunki pracy:
na przykład ergonomiczne i ciche pomieszczenie oraz możliwość obsługi sprzętu.

B. Usprawnianie zdalnego tłumaczenia podczas wideokonferencji w sali rozpraw

- Należy korzystać z usług tłumaczy i innych osób posiadających stosowne kwalifikacje:
należy korzystać z usług odpowiednio wykwalifikowanych tłumaczy oraz prawników doświadczonych w pracy z tłumaczami, po to by uzyskać jakość, która gwarantuje uczciwość postępowania.
- Należy zaoferować szkolenia tłumaczom i prawnikom:
przed zastosowaniem nowej technologii należy zaoferować szkolenie wprowadzające. Następnie należy zapewnić możliwość ustawicznego kształcenia zawodowego (m.in. w takich dziedzinach, jak: znajomość szerszego kontekstu, posługiwanie się technologiami, sytuacja komunikacyjna oraz techniki pomocnicze, np. radzenie sobie ze stresem).
- Należy uzgodnić procedury oceny ryzyka:
należy stosować procedury pozwalające podjąć decyzję, czy właściwe jest zastosowanie połączenia wideo wraz z tłumaczeniem; należy przy tym konsultować się z doświadczonymi tłumaczami.
- Należy opracować wytyczne/protokoły:
należy w nich określić, kto odpowiada za rezerwowanie, określanie czasu, testowanie, inicjowanie i obsługiwanie połączenia, oraz opisać procedurę obowiązującą wszystkich uczestników przed sesją, w trakcie jej trwania oraz po sesji (udzielenie instrukcji tłumaczowi, rozpoczęcie sesji, prezentacja, reguły sesji, podsumowanie).
- Należy opracować przepisy na wypadek awarii:
należy opracować protokół na wypadek problemów z łącznością lub na wypadek awarii technicznej, tak by tłumacz nie musiał się zajmować ich usuwaniem.
- Zbiór sprawdzonych rozwiązań:
pracownicy sądów, prawnicy praktycy oraz stowarzyszenia tłumaczy powinni stale współpracować, by poszerzać zbiór sprawdzonych rozwiązań z dziedziny wideokonferencji i tłumaczenia zdalnego

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

PRAKTYCZNE ASPEKTY WIDEOKONFERENCJI

2.5. Przesłuchanie

33. W większości krajów sędzia jest obecny w lokalizacji organu wystosowującego wniosek, zanim połączenie wideo zostanie nawiązane, i zwykle pozostaje tam do czasu jego zakończenia. Przypada mu ważne zadanie, którym jest prowadzenie przesłuchania.

34. W sprawach karnych przesłuchanie jest prowadzone bezpośrednio przez organ sądowy państwa członkowskiego wystosowującego wniosek lub pod kierunkiem tego organu zgodnie z jego własnym prawem (konwencja z 2000 roku).

35. W sprawach cywilnych art. 12 rozporządzenia z 2001 roku o przeprowadzaniu dowodów stwierdza, że przedstawiciele sądu wystosowującego wniosek, w tym personel sędziowski, mają prawo być obecni przy przeprowadzaniu dowodu przez sąd, do którego wystosowano wniosek, o ile jest to zgodne z prawem państwa członkowskiego wystosowującego wniosek.

Na mocy art. 17 tego rozporządzenia (wnioski o bezpośredniego przeprowadzenie dowodu) dowód przeprowadza sędzia lub inna osoba wyznaczona zgodnie z prawem państwa członkowskiego wystosowującego wniosek.

36. W sprawach cywilnych lub karnych to sędzia lub urzędnik sądowy zajmują się obsługą sprzętu. Przesłuchanie świadka znajdującego się w lokalizacji zdalnej powinno jak najdokładniej odpowiadać praktyce stosowanej w przypadku, gdy świadek znajduje się w sali rozpraw.

37. Osoby zaangażowane powinny mieć możliwość dyskretnej konsultowania się ze sobą. Może się zdarzyć, że strona będzie się chciała porozumieć ze swoim adwokatem (bezpośrednio lub z pomocą tłumacza), ale nie będzie chciała, żeby słyszeli to sędzia lub druga strona. Dlatego należy umożliwić tego typu konsultacje. W pomieszczeniu dla świadków zwykle można samodzielnie wyłączyć mikrofony, ale w sali rozpraw może je wyłączyć jedynie urzędnik sądowy lub sędzia.

38. Jeżeli jedna ze stron i jej adwokat znajdują się w innych miejscach, muszą mieć możliwość prowadzenia poufnych rozmów np. za pomocą zabezpieczonej linii telefonicznej, telefonu komórkowego lub – jeżeli to możliwe – osobnego sprzętu wideokonferencyjnego. Zaleca się, by taki sprzęt został zdecydowanie oddzielony od pozostałych stron postępowania sądowego.

39. Należy z wyprzedzeniem wyjaśnić, w jaki sposób strony mogą przerywać sobie nawzajem i zgłaszać sprzeciw wobec zadanych pytań. W niektórych sytuacjach można rozważyć, jeśli jest to wykonalne, przedstawienie stronom ogólnego obrazu przedstawiającego wszystkich zawodowych uczestników przesłuchania, ponieważ może to pomóc poradzić sobie z nieprzewidywanymi zakłóceniami.

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

PRAKTYCZNE ASPEKTY WIDEOKONFERENCJI

2.6. Protokół przesłuchania

40. W transgranicznym postępowaniu karnym po zakończeniu przesłuchania organ sądowy państwa członkowskiego, do którego wystosowano wniosek, musi sporządzić protokół przesłuchania wideokonferencyjnego. W protokole wskazuje termin i miejsce przesłuchania, tożsamość osoby przesłuchiwanej, tożsamość i funkcje wszystkich pozostałych osób uczestniczących w przesłuchaniu, odebrane przysięgi oraz warunki techniczne, w których przeprowadzono przesłuchanie. Właściwy organ państwa, do którego wystosowano wniosek, przekazuje protokół właściwemu organowi państwa członkowskiego wystosowującego wniosek.

41. Podobnie w transgranicznym postępowaniu cywilnym i handlowym w przypadku wniosków wystosowanych na mocy art. 10–12 rozporządzenia o przeprowadzaniu dowodów (tzn. wniosków niebezpośrednich) sąd, do którego wystosowano wniosek, przesyła sądowi wystosowującemu wniosek dokumenty potwierdzające wykonanie wniosku, a w stosownych przypadkach zwraca dokumenty otrzymane od tego sądu. Do dokumentów tych dołącza potwierdzenie wykonania wniosku, sporządzone na formularzu H, którego wzór podany jest w załączniku do wspomnianego rozporządzenia.

42. W przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu w sprawach cywilnych i handlowych, jeżeli sąd, który wystosował wniosek, nie zapewnia potrzebnego sprzętu, wszelkie koszty transmisji, w tym koszty wynajęcia sprzętu i zatrudnienia personelu technicznego do jego obsługi, obciążają organ występujący o wideokonferencję. Jako ogólną zasadę przyjmuje się, że wykonanie wniosku o niebezpośrednie przeprowadzenie dowodu nie daje powodu do roszczeń o zwrot opłat lub kosztów. Jeżeli jednak sąd, do którego wystosowano wniosek, zażąda zwrotu kosztów wynikających z zastosowania wideokonferencji, sąd występujący z wnioskiem powinien te koszty zwrócić.

43. W sprawach karnych, jeżeli zastosowanie ma konwencja z 2000 roku, koszt ustanowienia połączenia wideo, koszty związane z jego obsługą w państwie członkowskim, do którego wystosowano wniosek, wynagrodzenie zapewnionych przez nie tłumaczy, należności dla świadków i biegłych oraz koszty ich podróży w państwie członkowskim, do którego wystosowano wniosek, państwo członkowskie wystosowujące wniosek zwraca państwu członkowskiemu, do którego wystosowano wniosek, chyba że to drugie nie będzie dochodzić zwrotu wszystkich lub niektórych wydatków.

44. Podobnie w postępowaniu cywilnym i handlowym – jeżeli sąd, do którego wystosowano wniosek, tego zażąda, sąd wystosowujący wniosek niezwłocznie zwraca mu koszty wynagrodzenia biegłych i tłumaczy oraz koszty wynikające z zorganizowania wideokonferencji (zastosowanie art. 18 rozporządzenia z 2001 roku o przeprowadzaniu dowodów).

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

ASPEKTY TECHNICZNE

3.1. Podstawa wymogów technicznych

45. W niniejszej części poradnika omówiono techniczne aspekty wideokonferencji i sprzętu wideokonferencyjnego. Chodzi między innymi o kamery, oświetlenie, ekrany i mikrofony. Udostępniony sprzęt należy wybrać i zainstalować tak, by jak najlepiej oddawał kolejne etapy przesłuchania sądowego. Szczegółowe techniczne normy wideokonferencji zamieszczono w załączniku II.

Zasada zgodności z rzeczywistością

46. Wideokonferencję należy przeprowadzić w sposób jak najbardziej przypominający zwykłą praktykę stosowaną przez sądy podczas przeprowadzania dowodu na otwartym posiedzeniu. Aby sesja przyniosła jak najlepsze rezultaty, należy uwzględnić kilka różnic. Niektóre sprawy, oczywiste w przypadku zwykłego przeprowadzania dowodu, zyskują inny wymiar w przypadku wideokonferencji: należy na przykład dopilnować, by świadek od strony praktycznej zrozumiał działanie wideokonferencji, by wiedział, kim są strony biorące w niej udział i jaka jest ich rola.

Proponuje się następującą kontrolną listę czynności, które należy wykonać, by wypracować jak najlepsze wzorce w dziedzinie organizacji wideokonferencji:

- Jeżeli w trakcie wideokonferencji świadek miałby zeznawać z zagranicy, należy wziąć pod uwagę różnice czasowe. Powinno się zadbać o wygodę świadka, stron, ich pełnomocników oraz sądu.
- Narzędzia wideokonferencyjne znajdujące się w sali rozpraw należy zainstalować i użytkować w taki sposób, by uczestnicy w jak największym stopniu mieli wrażenie, że uczestniczą w tradycyjnym posiedzeniu sądu.
- Osoby uczestniczące w wideokonferencji muszą pamiętać, że nawet najbardziej zaawansowane systemy dostarczają obraz o kilka chwil wcześniej niż towarzyszący mu dźwięk. W przeciwnym razie mogą mieć skłonność do mówienia równocześnie ze świadkiem, którego głos będzie słyszalny jeszcze przez ułamek sekundy po tym, jak obraz na ekranie wskaże, że skończył mówić.
- Przy obecnej technice jakość obrazu jest dobra, ale nie dorównuje jakości obrazu telewizyjnego. Aby była lepsza, osoby pojawiające się na monitorze podczas wideokonferencji powinny się jak najmniej poruszać.

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

ASPEKTY TECHNICZNE

3.2. Ogólna organizacja i zasady jakości

47. System wideokonferencyjny powinien być zorganizowany w taki sposób, by osoby zaangażowane miały dokładny obraz tego, co dzieje się w drugiej lokalizacji (lokalizacji organu wystosowującego wniosek lub lokalizacji organu, do którego wystosowano wniosek). Jeżeli chodzi o jakość połączenia audiowizualnego, należy dostatecznie uwzględnić interesy osób zaangażowanych. System wideokonferencyjny powinien więc być wysokiej jakości. Tylko wtedy przesłuchania drogą wideokonferencji będą uzasadnioną alternatywą dla przesłuchań konwencjonalnych. Dokładniej oznacza to, że dźwięki i obrazy muszą być dokładnie dostrojone i odtwarzane bez zauważalnego opóźnienia. Ponadto wyraźnie dostrzegalne muszą być: wygląd zewnętrzny osób zaangażowanych, wyraz ich twarzy i gesty.

Sprzęt wideokonferencyjny

48. Aby obsługa sprzętu wideokonferencyjnego była łatwiejsza, wszystkie jego części składowe powinny być w jak największym stopniu znormalizowane, czyli powinny stanowić taki sam typ sprzętu i mieć taką samą konfigurację.

Jeżeli to możliwe, sprzęt wideokonferencyjny należy wpasować w zwyczajowe warunki pracy w sali rozpraw i tamtejszą infrastrukturę.

Narzędzia wideokonferencyjne znajdujące się w sali rozpraw powinny być zainstalowane i użytkowane w taki sposób, by w jak największym stopniu odtworzyć atmosferę tradycyjnego posiedzenia sądu. W kolejnych częściach omówione zostaną różnorodne aspekty obrazu, dźwięku oraz rozmieszczenia i użytkowania sprzętu (kamery, mikrofony i ekrany).

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

ASPEKTY TECHNICZNE

3.2.1. Sprzęt wideokonferencyjny - Obraz

49. Podczas konferencji transgranicznej ekran ma w założeniu być używany do przedstawienia trzech różnych obrazów:

- obrazu głównego: przekazującego wizerunek uczestników znajdujących się w drugim z pomieszczeń;
- obrazu panoramicznego: przekazującego ogólną sytuację w drugim z pomieszczeń;
- obrazu informacyjnego: przekazującego wizerunek dokumentów i inne informacje (kategoria ta obejmuje także wszelkie ekrany umiejscowione na stanowiskach pracy uczestników).

50. Aby zapewnić obiektywność, każdy z uczestników powinien – o ile to możliwe – być przedstawiony na ekranie w ten sam sposób. Natężenie światła, rozdzielczość oraz częstotliwość klatek w przypadku wszystkich uczestników powinny być kompatybilne. Oświetlenie, o ile to możliwe, powinno być takie, by zawsze łatwo można było dostrzec wyraz twarzy, by wokół oczu nie tworzyły się cienie, a na ekranach nie powstawały refleksy. W jak największym stopniu należy odwzorować kontakt wzrokowy.

Rozmieszczenie sprzętu

51. Sprzęt należy rozmieścić tak, by w danej sali rozpraw nadal można było rozpatrywać sprawy niewymagające wideokonferencji. Kamery, ekrany, oświetlenie należy rozmieścić, a uczestników rozsadzić tak, by całość ustawienia pozwalała na przesłuchanie wideo i obronę wideo zarówno w postępowaniu cywilnym, jak i karnym. Podczas rozmieszczania kamer należy w miarę możliwości zadbać o to, by uczestnicy nie byli filmowani z góry ani z dołu, ponieważ da to zakłócony obraz i wpłynie na sposób odbierania ich przez widzów.

Ekrany

52. Kąt widzenia i odległość od ekranu powinny być takie, by wszyscy uczestnicy mogli w ten sam sposób korzystać z tego samego ekranu. Ekran powinien być dostatecznie dużej wielkości, by – jeżeli chodzi o kąt widzenia – osoby były na nim ukazywane w takiej samej skali, w jakiej są postrzegane podczas spotkania twarzą w twarz. Minimalną możliwą do uzyskania rozdzielczością powinna być rozdzielczość WXGA. Jeżeli chodzi o prędkość, niezbędne może być co najmniej 30 klatek na sekundę. Wyraz twarzy poszczególnych osób powinien być łatwo dostrzegalny, a komfort oglądania – duży.

Kamery

53. Najlepiej, gdyby kamery były umocowane i umożliwiały nastawę obszaru kadru (pan, zoom, tilt); jedno z tych ustawień powinno służyć za ustawienie standardowe. Pozwoli to osobie obsługującej sprzęt szybko zmieniać obraz i nie zakłócać przy tym w najmniejszy sposób toczącego się postępowania. Pole widzenia kamer głównych powinno być dostatecznie duże, by wyraźnie widoczne były: twarz uczestnika, jego ramiona oraz górna część ciała. Wszyscy uczestnicy powinni mieć możliwość poruszania się i zwracania w kierunku pozostałych osób na obszarze 80 x 80 cm i nieznikania przy tym z kadru.

54. Zwykle wystarczy, jeżeli w sali rozpraw znajdują się dwie kamery: jedna kamera śledząca skierowana na sędziego śledczego, prokuratora lub obrońcę, świadka lub podejrzanego, zależnie od tego, kto zabiera głos (stałe punkty), i jedna kamera w razie potrzeby pokazująca ogólny obraz sali. W niektórych sytuacjach obraz panoramiczny można zaprezentować na początku sesji, używając funkcji pan w kamerze śledzącej.

55. Sprzęt przenośny nie składa się z kilku rodzajów kamer, w związku z czym możliwość uzyskania obrazu panoramicznego za jego pomocą będzie ograniczona. W niektórych przypadkach konieczne będzie skorzystanie z pomieszczenia dla świadków, co wymaga zainstalowania kamery. Należy mieć na uwadze, że w takim pomieszczeniu trzeba dać świadkowi możliwość konsultowania się z prawnikami poza obszarem widzenia kamery.

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

ASPEKTY TECHNICZNE

3.2.2. Sprzęt wideokonferencyjny - Dźwięk

Mowa

56. Mowa zawsze musi być zrozumiała. Podczas wideokonferencji nie powinny umknąć żadne słowa.

Dźwięk stale musi być dobrej jakości – nie może dochodzić do zewnętrznych zakłóceń. Należy unikać sytuacji, w których jakość mowy może się pogorszyć w wyniku kompresji. Oznacza to, że należy dopilnować pewnych wymogów dotyczących synchronizacji ruchu warg z dźwiękiem (opóźnienie poniżej 0,15 s), redukcji echa, dźwięków w tle i pogłosu.

Jest to szczególnie ważne wtedy, gdy wideokonferencja odbywa się z udziałem tłumacza. Byłoby wskazane, gdyby sędzia lub urzędnik sądowy mogli na miejscu regulować głośność i w ten sposób niwelować różnice w poziomie dźwięku.

Mikrofony

57. Mikrofony powinny być rozmieszczone w taki sposób, by bez zakłóceń w tle można było zrozumieć wszystkie osoby zabierające głos.

Mikrofony mogą być wbudowane (w biurka lub gdzie indziej) i najlepiej, gdyby były zabezpieczone przed podsłuchem, kierunkowe i wyposażone w przycisk wyciszania.

Podczas przesłuchania może dojść do sytuacji, w której pracownicy sądu będą potrzebowali mikrofony wyłączyć (np. by strona mogła skonsultować się ze swoim prawnikiem).

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

ASPEKTY TECHNICZNE

3.3. Obsługa sprzętu wideokonferencyjnego

Sprzęt przenośny

58. Sprzęt przenośny (ekran + kamera + głośnik + mikrofon + wyposażenie) powinien nadawać się do użytku w różnych kombinacjach albo w połączeniu ze stałym zestawem sprzętu.

Powinien być łatwy w transporcie (a więc niekoniecznie na kółkach), bez trudu dać się przemieszczać pomiędzy różnymi lokalizacjami i pozwalać na elastyczność w użytkowaniu. W związku z tym najprawdopodobniej jakość tego sprzętu będzie bardziej ograniczona niż jakość sprzętu stałego (np. jeżeli chodzi o liczbę uczestników, których da się wyraźnie sfilmować w tym samym czasie).

59. Sprzęt przenośny może być używany do przesłuchań świadków (np. na wniosek innego państwa); w razie awarii sprzętu; jako tymczasowe uzupełnienie sprzętu stałego lub w specjalnych miejscach, np. szpitalach więziennych.

Sprzęt mobilny jest jednak bardziej podatny na uszkodzenia i trudniejszy w obsłudze, ponieważ może wymagać na przykład czasochłonnego dostosowywania ustawień kamery do nowych lokalizacji (trudno jest korzystać z zaprogramowanych ustawień).

Obsługa sprzętu wideokonferencyjnego

60. Najwygodniejszym sposobem obsługi sprzętu wideokonferencyjnego jest ekran dotykowy. Najpraktyczniej, gdy obsługa jest jak najbardziej przyjazna dla użytkownika (tzn. jak najprostsza) i ogranicza się do niewielkiej liczby czynności, np. włączenia /wyłączenia, nawiązania i zakończenia połączenia oraz zalogowania/wylogowania.

61. Uruchomiony system audiowizualny nie powinien wymagać ingerencji osoby obsługującej. W razie problemów osoba obsługująca system powinna mieć możliwość kontaktu z działem pomocy technicznej. Sędzia decyduje, czy zakończyć przerwana w ten sposób sesję wideokonferencyjną.

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

ASPEKTY TECHNICZNE

3.3.1. Nagrania i korzystanie z dokumentów

62. W większości przypadków postępowanie prowadzone w trybie wideokonferencji nie wymaga nagrywania innego niż ma miejsce podczas normalnego posiedzenia.

Jeżeli jednak we wniosku o wideokonferencję zwrócono się także o jej nagranie, organ wystosowujący wniosek musi w razie potrzeby zadbać o dostarczenie sprzętu nagraniowego organowi, do którego wystosowuje wniosek, tak by organ ten mógł nagrać zeznania we właściwym formacie.

Nagrywanie postępowania może podlegać ograniczeniom zależnie od państwa członkowskiego.

63. Oczekuje się, że strony z wyprzedzeniem stwierdzą, jakie dokumenty będą potrzebne w toku postępowania, i że wcześniej udostępnią ich kopie uczestnikom.

Strony powinny spróbować porozumieć się w tej sprawie. Zwykle najdogodniej będzie, gdy zawniesu zostanie przygotowany zestaw kopii dokumentów, a organ wystosowujący wniosek prześle go organowi, do którego wystosowuje wniosek.

Jeżeli jest to technicznie wykonalne, można prezentować dokumenty za pomocą osobnej kamery dokumentowej będącej elementem sprzętu wideokonferencyjnego.

64. W pewnych sytuacjach do wymiany dokumentów nie wystarczy kamera dokumentowa. Nie jest ona na przykład użyteczna, jeżeli klient i jego obrońca chcą omówić przedstawione dokumenty na osobności. Łatwiejsza w użyciu może więc być przefaksowana kopia dokumentu.

65. Na potrzeby wymiany dokumentów wideokonferencję można uzupełnić o wspólne archiwum dokumentów lub serwery dokumentowe.

Coraz częściej stosuje się takie udogodnienia podczas wymiany informacji, jednak w kontekście wymiaru sprawiedliwości należy dobrze zadbać o to, by takie archiwa były bezpieczne i łatwo dostępne, ale tylko dla upoważnionych stron związanych z daną sprawą. Takie archiwa mogłyby być dostępne za pomocą komputera w obu lokalizacjach: organu wystosowującego wniosek i organu, do którego wniosek wystosowano.

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

ASPEKTY TECHNICZNE

3.3.2. Połączenia wielopunktowe i mostek wideokonferencyjny

66. W przypadku wideokonferencji transgranicznej możliwe powinno być połączenie systemu organu wystosowującego wniosek z systemami organu, do którego wystosowano wniosek.

Zwykle podczas wideokonferencji transgranicznej nawiązuje się połączenie audiowizualne pomiędzy dwiema lokalizacjami (punkt-punkt): lokalizacją organu wystosowującego wniosek i lokalizacją organu, do którego wystosowano wniosek.

W niektórych przypadkach konieczne może się okazać równoczesne ustanowienie połączenia między większą liczbą lokalizacji (wielopunkt). Tak może być np. wtedy, gdy uczestniczący w postępowaniu tłumacz znajduje się w lokalizacji trzeciej. Połączenia można ustanowić za pomocą mostka wideokonferencyjnego strony trzeciej.

67. Połączenia typu punkt-punkt i wielopunkt powinny także być zgodne z międzynarodowymi normami mającymi zastosowanie do wideokonferencji. Standardy te zostały opracowane przez Międzynarodowy Związek Telekomunikacyjny (ITU). Ich szczegółowy wykaz znajduje się w załączniku II do niniejszego poradnika.

Transgraniczne połączenie systemów wideokonferencyjnych powinno także być zabezpieczone w taki sposób, by nagrania nie zostały bezprawnie przejęte przez stronę trzecią. Jeżeli stosuje się połączenie IP do IP, zaangażowane sądy muszą się porozumieć co do metod szyfrowania.

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

PODSTAWY PRAWNE W SPRAWACH KARNYCH

4.1. Podstawy prawne w sprawach karnych

68. Podstawą prawną w transgranicznych sprawach karnych jest art. 10 konwencji z 2000 roku o pomocy prawnej w sprawach karnych. Zastosowanie mają następujące zasady:

1. organ sądowy państwa członkowskiego, do którego wystosowano wniosek, jest obecny podczas przesłuchania, jeżeli jest to konieczne, przy udziale tłumacza; organ ten jest odpowiedzialny również za potwierdzenie tożsamości osoby przesłuchiwanej, jak również za przestrzeganie podstawowych zasad porządku prawnego państwa członkowskiego, do którego wystosowano wniosek. Jeżeli organ sądowy państwa członkowskiego, do którego wystosowano wniosek, uzna, że podczas przesłuchania zostały naruszone podstawowe zasady porządku prawnego państwa członkowskiego, do którego wystosowano wniosek, natychmiast podejmuje on niezbędne działania w celu dopilnowania, aby przesłuchanie było kontynuowane zgodnie z tymi zasadami;
2. właściwe organy państwa członkowskiego wystosowującego wniosek i państwa członkowskiego, do którego wystosowano wniosek, uzgodnią, w razie potrzeby, jakie środki należy podjąć w celu zapewnienia bezpieczeństwa osobie przesłuchiwanej;
3. przesłuchanie jest prowadzone bezpośrednio przez organ sądowy lub pod kierunkiem organu sądowego państwa członkowskiego wystosowującego wniosek, zgodnie z jego własnym prawem;

4. na wniosek państwa członkowskiego wystosowującego wniosek lub osoby, która ma zostać przesłuchana, państwo członkowskie, do którego wystosowano wniosek, dopilnowuje, aby osoba przesłuchiwana mogła skorzystać z pomocy tłumacza, o ile zaistnieje taka potrzeba;
5. osoba, która ma zostać przesłuchana, może powołać się na prawo do odmowy składania zeznań, które przysługuje jej na podstawie prawa państwa członkowskiego wystosowującego wniosek lub państwa członkowskiego, do którego wystosowano wniosek.

69. W art. 10 konwencji z 2000 roku ustanowiono zasadę głoszącą, że państwo członkowskie może wystosować wniosek o przesłuchanie – w drodze wideokonferencji – osoby, która znajduje się w innym państwie członkowskim.

Wniosek można wystosować wtedy, gdy organy sądowe państwa członkowskiego wystosowującego wniosek chcą, by dana osoba została przesłuchana jako świadek lub biegły, a nie jest wskazane ani możliwe, by osoba ta przybyła na przesłuchanie do tego państwa. Przybycie jest niewskazane na przykład wtedy, gdy świadek jest w bardzo młodym lub bardzo podeszłym wieku lub gdy jego stan zdrowia jest niezadowalający. Przybycie jest niemożliwe, gdy świadek, pojawiając się w państwie członkowskim wystosowującym wniosek, byłby narażony na poważne niebezpieczeństwo.

70. Państwo członkowskie, do którego wystosowano wniosek, jest zobowiązane wyrazić zgodę na wideokonferencję, chyba że przesłuchanie jest sprzeczne z podstawowymi zasadami jego prawa krajowego lub państwo to nie dysponuje środkami technicznymi pozwalającymi przesłuchanie przeprowadzić. Wzmianka o podstawowych zasadach prawa oznacza tu, że nie można odrzucić wniosku tylko dlatego, iż prawo państwa członkowskiego, do którego wystosowano wniosek, nie przewiduje przesłuchania świadka lub biegłego w drodze wideokonferencji lub iż co najmniej jeden szczegółowy warunek przesłuchania w drodze wideokonferencji wynikający z prawa krajowego nie zostanie spełniony.

Jeżeli brakuje stosownych środków technicznych, państwo członkowskie wystosowujące wniosek może za zgodą państwa członkowskiego, do którego wystosowało wniosek, dostarczyć odpowiedni sprzęt, który umożliwi przeprowadzenie przesłuchania.

71. We wniosku o przesłuchanie w drodze wideokonferencji powinny się znaleźć informacje o organie składającym wniosek, w miarę możliwości o przedmiocie i powodzie wniosku, o tożsamości i obywatelstwie danej osoby oraz w razie potrzeby nazwisko i adres adresata. We wniosku należy także wskazać powód, dla którego nie jest wskazane lub możliwe, by świadek lub biegły osobiście stawili się na przesłuchaniu, oraz podać nazwę organu sądowego i nazwiska osób, które będą prowadzić przesłuchanie. O tych informacjach jest mowa w konwencji z 2000 roku. Organ sądowy państwa, do którego wystosowano wniosek, kieruje do danej osoby wezwanie do stawienia się – w formie określonej przez prawo tego państwa.

72. Artykuł 10 ust. 8 konwencji z 2000 roku przewiduje, że jeżeli osoba przesłuchiwana w drodze wideokonferencji odmawia składania zeznań lub nie zeznaje zgodnie z prawdą, państwo, w którym jest przesłuchiwana, powinno móc postępować z nią w taki sam sposób, jak postępowałoby, gdyby przesłuchanie odbywało się według procedury krajowej.

Wynika to z faktu, że obowiązek składania zeznań podczas przesłuchania wideokonferencyjnego wypływa – zgodnie z tym ustępem – z prawa państwa, do którego wystosowano wniosek. Ustęp ten ma zagwarantować przede wszystkim, że w razie nieprzebrzegania obowiązku składania zeznań świadek poniesie konsekwencje podobne do tych, które są stosowane w procedurze krajowej, gdy wideokonferencja nie ma miejsca.

73. Artykuł 10 ust. 9 umożliwia stosowanie wideokonferencji podczas przesłuchiwania osób oskarżonych. Każde państwo członkowskie może samodzielnie zdecydować, czy zgodzi się wykonać taki wniosek. Może wystosować ogólne oświadczenie mówiące, że nie będzie tego robić. Oskarżony zawsze przed przesłuchaniem musi wyrazić na nie zgodę.

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

PODSTAWY PRAWNE W SPRAWACH CYWILNYCH I HANDLOWYCH

4.2. Podstawy prawne w sprawach cywilnych i handlowych

74. Podstawą prawną przeprowadzania dowodu w drodze wideokonferencji w sprawach cywilnych i handlowych jest rozporządzenie (WE) 1206/2001 w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych.

Na mocy tego rozporządzenia transgranicznie przeprowadzać dowód w drodze wideokonferencji można w dwóch sytuacjach: gdy dowód jest przeprowadzany przez sąd, do którego wystosowano wniosek, na mocy art. 10–12 oraz gdy dowód jest przeprowadzany bezpośrednio – na mocy art. 17.

75. Na mocy art. 10–12 strony i ich pełnomocnicy mogą być obecni przy przeprowadzaniu dowodu przez sąd, do którego wystosowano wniosek, jeżeli przewiduje to prawo państwa członkowskiego sądu wystosowującego wniosek. Sąd, do którego wystosowano wniosek, określa zgodnie z art. 10 warunki, na których strony i ich pełnomocnicy mogą być obecni przy przeprowadzaniu dowodu.

Sąd, do którego wystosowano wniosek, powiadamia ich, kiedy i gdzie postępowanie się odbędzie. Na mocy art. 11 sąd, do którego wystosowano wniosek, może także zwrócić się do stron i ich pełnomocników o obecność przy przeprowadzaniu dowodu lub udział w nim, jeżeli możliwość taką daje prawo tego państwa członkowskiego. Przedstawiciele sądu wystosowującego wniosek mogą także postanowić o obecności przy przeprowadzaniu dowodu przez sąd, do którego wystosowano wniosek, jeżeli umożliwia to prawo państwa członkowskiego sądu wystosowującego wniosek. Jeżeli podczas przeprowadzania dowodu wymagany jest udział przedstawicieli sądu wystosowującego wniosek, sąd, do którego wystosowano wniosek, określa warunki tego udziału zgodnie z art. 10.

76. Aby ułatwić obecność stron lub sądu wystosowującego wniosek podczas przeprowadzania dowodu lub udział w nim, sąd wystosowujący wniosek może zwrócić się do sądu, do którego wystosowuje wniosek, o skorzystanie podczas przeprowadzania dowodu z technologii komunikacyjnych, np. wideokonferencji. Sąd, do którego wystosowano wniosek, musi wyrazić na to zgodę, chyba że jest to sprzeczne z jego prawem lub stoją temu na przeszkodzie poważne trudności praktyczne. W przypadku niewykonania wniosku sąd, do którego go wystosowano, musi poinformować o tym sąd go wystosowujący.

Jeżeli brak jest dostępu do środków technicznych, sądy mogą je sobie udostępnić na podstawie wzajemnego porozumienia.

77. Sąd, do którego wystosowano wniosek, powinien go wykonać zgodnie z prawem swojego państwa członkowskiego, chyba że sąd wystosowujący wniosek wystąpił o procedurę specjalną. Sąd ten przewodniczy przesłuchaniu, a przesłuchanie zwykle odbywa się w języku oficjalnym tego sądu. Do sądu tego należy także zorganizowanie przesłuchania i wezwanie świadków. W razie potrzeby stosuje się środki przymusu zgodnie z prawem tego sądu.

Świadek może skorzystać z prawa do odmowy składania zeznań, jeżeli jest to zgodne z prawem krajowym sądu wystosowującego wniosek lub sądu, do którego wystosowano wniosek.

78. W myśl art. 17 sąd może wystosować wniosek o bezpośrednie przeprowadzenie dowodu w innym państwie członkowskim; wniosek ten kieruje on do jednostki centralnej lub właściwych władz tego państwa. Bezpośrednie przeprowadzenie dowodu musi się odbyć dobrowolnie, bez środków przymusu. Sąd wystosowujący wniosek musi poinformować osoby przesłuchiwane, że przeprowadzenie dowodu jest dobrowolne.

Po otrzymaniu wniosku jednostka centralna lub właściwe władze państwa członkowskiego, do którego wystosowano wniosek, zawiadamiają sąd wystosowujący wniosek o tym, czy wniosek został przyjęty i na jakich warunkach zgodnie z prawem tego państwa członkowskiego ma być wykonany (na przykład sąd państwa członkowskiego, do którego wystosowano wniosek, może zostać wyznaczony do udziału w przeprowadzaniu dowodu). Sąd wystosowujący wniosek wykonuje go zgodnie z prawem swojego państwa członkowskiego, ale musi przy tym respektować warunki przewidziane w prawie państwa członkowskiego, do którego wystosowano wniosek. Podobnie jak art. 10 także art. 17 zachęca do korzystania z wideokonferencji. Jednostka centralna lub właściwe władze mogą odrzucić wniosek, jeżeli nie wchodzi on w zakres rozporządzenia z 2001 roku o przeprowadzaniu dowodów, jeżeli nie zawiera on wszystkich niezbędnych informacji lub jeżeli bezpośrednio przeprowadzanie dowodu jest sprzeczne z podstawowymi zasadami prawa w ich państwie członkowskim.

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

STANDARDY TECHNICZNE

5. Załącznik II – standardy techniczne

79. Sprzęt konferencyjny przeznaczony do komunikacji audiowizualnej powinien spełniać minimalne standardy przemysłowe, aby ułatwiać interoperacyjność zarówno lokalną, jak i globalną. Poniżej przedstawiono powszechne standardy przemysłowe (opracowane w większości przez Międzynarodowy Związek Telekomunikacyjny (ITU)).

Wideo

80. Standard H.320 i H.310 dla transmisji obrazu przez łącze ISDN. Elementem tych standardów są wytyczne w sprawie kompresji i transmisji obrazu oraz w sprawie sygnału dźwiękowego i kontrolnego. Jeżeli systemu wideo jednego wytwórcy używa się w połączeniu z inną marką, oba systemy automatycznie przestawiają się na wspólny standard H.320. Standard H.310 jest standardem dla szybszych połączeń ISDN.

81. Standard H.323 dla transmisji obrazu przez Internet. Standard H.323 to podstawa transmisji dźwięku, obrazu i danych przez sieci oparte na protokole internetowym. Produkty i aplikacje multimedialne różnorodnego pochodzenia, ale zgodne ze standardem H.323, mogą współdziałać, a użytkownicy – komunikować się bez obaw o ich kompatybilność.

Konferencja danych

82. Standard T.120 dla konferencji danych. Standard T.120 jest protokołem wymiany danych na potrzeby wielopunktowego przekazywania danych podczas konferencji multimedialnych. Pozwala on wspólnie używać tablicy, przesyłać pliki, dokonywać prezentacji graficznych i razem użytkować aplikacje.

Obraz i dźwięk

83. H.263 i H.264. Standard jakości obrazu: format CIF – 30 klatek na sekundę przy prędkości 336–384 kbps (kilobitów na sekundę). Standard 30 klatek na sekundę zapewnia jakość obrazu zbliżoną do przekazu telewizyjnego. Standardy ITU, które spełniają ten wymóg, to przykładowo H.263 i H.264.

84. H.239 – funkcja picture-in-picture (PIP). Funkcja picture-in-picture lub technologia DuoVideo H.239 pozwalają kodekowi wyświetlać na monitorze co najmniej dwa obrazy.

85. Standardy kodowania dźwięku: G.711 (modulacja impulsowo-kodowa (PCM) częstotliwości głosu); G.722 (kodowanie sygnału o paśmie 7 kHz dla potrzeb transmisji z prędkością 64 kbps); G.722.1 (kodowanie o niskiej złożoności przy prędkości 24 i 32 kbps dla bezdotykowej obsługi w systemach o niskim wskaźniku gubienia klatek).

86. Mikrofony z funkcją redukcji echa, o paśmie przenoszenia 100–7 000 Hz, z wyciszaniem dźwięku, włącznikiem i wyłącznikiem oraz równoczesną dwukierunkową transmisją dźwięku (full-duplex).

87. H.281 – protokół zdalnego sterowania kamerą podczas wideokonferencji, gdy stosowany jest standard H.224. H.281 to standard protokołu lokalnego i zdalnego sterowania kamerą podczas konferencji wideo przez ISDN (H.320) dla kamer z możliwością ręcznej i zaprogramowanej nastawy obszaru kadru (pan, zoom, tilt).

Kanały, przepustowość i mostkowanie

88. W przypadku systemów wideokonferencyjnych, które są przeznaczone do pomieszczeń i stosują ISDN, lub systemów wideo, które są jedyną aplikacją na komputerze osobistym, lub większych systemów co najmniej 6 kanałów powinno mieć przepustowość pozwalającą na korzystanie z 3 linii ISDN. Taka przepustowość jest niezbędna, by można było uzyskać prędkość 384 kbps przy 30 klatkach na sekundę. Ogólnie im większa przepustowość obwodów łącznikowych i moc przetwarzania kodeka, tym lepsza jakość obrazu, zwłaszcza na dużych ekranach.

89. Standardy H.261, H.263 i H.264 dla kodeków. Podstawowymi funkcjami kodeka są kompresowanie i dekompresowanie obrazu i dźwięku. Dzięki urządzeniu powszechnie znanemu jako wzmacniacz dystrybucyjny z pojedynczego systemu wzorcowego można uzyskać wielokrotne identyczne wzorce.

90. Standardy bondingu (Bandwidth On Demand Inter-Networking Group) (tylko ISDN i H.320) dla multiplekserów inwersyjnych. Multipleksery inwersyjne łączą pojedyncze kanały o szybkości 56K lub 64K, po to by uzyskać większą przepustowość, co daje lepszą jakość obrazu.

91. Standard H.243 – H.320/H.323 dla techniki mostkowania. Do sprzętu do połączeń wielopunktowych ma zastosowanie standard H.243. Mostek wielopunktowy łączy wszystkich uczestników dzięki temu, że umożliwia systemowi wideokonferencyjnemu połączenie więcej niż dwóch stron.

92. H.460 to standard umożliwiający przedostawanie się sygnałów wideokonferencyjnych H.323 przez zapory sieciowe i translację adresów sieciowych (NAT). Standardy H.460.18 i H.460.19 pozwalają urządzeniom H.323 wymieniać sygnały i dane mimo przeszkód, którymi są NAT i zapory sieciowe.

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

GŁÓWNE ETAPY WIDEOKONFERENCJI W POSTĘPOWANIU TRANSGRANICZNYM

Etap	Wideokonferencja – sprawy cywilne i handlowe	Wideokonferencja – sprawy karne
1. Wniosek o przeprowadzenie dowodu		
1.1. Uczestnicy	<p>Sąd przesyła wniosek</p> <p>Sąd, w którym rozpoczęło się postępowanie („sąd wystosowujący wniosek”), bezpośrednio przekazuje wniosek przeprowadzającemu dowód sądowi innego państwa członkowskiego („sądowi, do którego wystosowano wniosek”). Sąd wystosowujący wniosek o bezpośrednie przeprowadzenie dowodu (na mocy art. 17) kieruje go do jednostki centralnej lub właściwych władz państwa, do którego wystosowano wniosek.</p>	<p>Sąd, prokurator lub inny właściwy organ sądowy przesyłają wniosek</p> <p>Sąd („sąd wystosowujący wniosek”) lub inny właściwy organ sądowy (np. prokuratorzy w ośrodkach wzajemnej pomocy sądowej) bezpośrednio przekazują wniosek właściwemu organowi państwa, do którego wystosowano wniosek.</p>
1.2. Forma wniosku	<p>Standardowe formularze z rozporządzenia z 2001 roku o przeprowadzaniu dowodów</p> <p>Wniosek należy wystosować na standardowym formularzu załączonym do rozporządzenia z 2001 roku o przeprowadzaniu dowodów. Musi on zawierać szczegółowe informacje, takie jak imię, nazwisko i adres stron postępowania, charakter i przedmiot sprawy, opis planowanego przeprowadzenia dowodu itd. Stosowne formularze to:</p> <p>Formularz A: wniosek o przeprowadzenie dowodu (na mocy art. 10–12).</p> <p>Formularz I: wniosek o bezpośrednie przeprowadzenie dowodu (na mocy art. 17).</p>	<p>Standardowy formularz (nieobowiązkowy):</p> <p>Wniosek o wzajemną pomoc prawną w sprawach karnych</p> <p>We wniosku o przesłuchanie w drodze wideokonferencji powinny się znaleźć informacje o organie składającym wniosek, w miarę możliwości o przedmiocie i powodzie wniosku, o tożsamości i obywatelstwie danej osoby oraz o nazwie organu sądowego i nazwisku osoby, która będzie prowadzić przesłuchanie.</p> <p>Ponadto we wniosku należy podać powód, dla którego nie jest wskazane lub możliwe, by świadek lub biegły osobiście stawili się na przesłuchaniu, oraz wskazać nazwę organu sądowego i nazwisko osoby, która będzie prowadzić przesłuchanie.</p>

<p>1.3. Przesyłanie wniosku</p>	<p>Formularze można znaleźć na stronie internetowej europejskiego atlasu sądowego (europejska sieć sądowa w sprawach cywilnych i handlowych):</p> <p>https://e-justice.europa.eu/content_taking_of_evidence_forms-160-pl.do</p> <p>Wniosek można przesłać pocztą zwykłą, pocztą kurierską, faksem (wszystkie państwa członkowskie) lub pocztą elektroniczną (tylko 13 państw członkowskich).</p>	
<p>1.4. Odpowiedź na wniosek</p>	<p>1. (Niebezpośrednie) Przeprowadzanie dowodu przez sąd, do którego wystosowano wniosek</p> <p>Potwierdzenie odbioru: W przypadku wniosków wystosowywanych na mocy art. 10–12 (tzn. niebezpośrednie przeprowadzanie dowodu) sąd, do którego wystosowano wniosek, w ciągu siedmiu dni od jego otrzymania wysyła do sądu wystosowującego wniosek potwierdzenie odbioru, używając w tym celu formularza B, którego wzór podany jest w załączniku.</p> <p>Formularz: Odpowiedzi udziela się na formularzu F załączonym do rozporządzenia 1206/2001. Podaje się w niej termin i miejsce przeprowadzania dowodu oraz warunki uczestnictwa.</p> <p>Termin: W ciągu 30 dni sąd, do którego wystosowano wniosek, musi powiadomić sąd wystosowujący wniosek, że nie może przyjąć wniosku lub że potrzebuje dodatkowych informacji. Powiadomienie wystosowuje, korzystając z formularza C załączonego do rozporządzenia o przeprowadzaniu dowodów.</p> <p>Zaakceptowany wniosek należy wykonać w terminie dziewięćdziesięciu dni od jego otrzymania. Jeżeli wystąpią opóźnienia, należy użyć formularza G, żeby powiadomić o tym sąd wystosowujący wniosek. W razie odrzucenia wniosku (formularz H) sąd, do którego wystosowano wniosek, powiadamia o tym sąd wystosowujący wniosek w terminie 60 dni od jego otrzymania.</p>	<p>Sąd odpowiedzialny za rozpatrzenie wniosku niezwłocznie potwierdza jego odbiór. Jednak zgodnie z konwencją z 2000 roku sąd, do którego wystosowano wniosek, nie ma obowiązku potwierdzenia jego odbioru.</p> <p>Potwierdzenie odbioru zostaje przesłane organowi państwa członkowskiego wystosowującego wniosek i zawiera nazwę, adres, telefon i faks sądu oraz w miarę możliwości nazwisko odpowiedzialnego sędziego.</p> <p>Państwo członkowskie, do którego wystosowano wniosek, wykonuje go jak najszybciej, w jak największym stopniu uwzględniając terminy proceduralne i inne terminy wskazane przez państwo członkowskie wystosowujące wniosek. Państwo członkowskie wystosowujące wniosek uzasadnia te terminy.</p>

	<p>Odmowa zastosowania wideokonferencji: Sąd, do którego wystosowano wniosek, uwzględnia go, chyba że jest to niezgodne z prawem państwa członkowskiego sądu, do którego wystosowano wniosek, lub niemożliwe z powodu poważnych trudności praktycznych.</p>	<p>Odmowa zastosowania wideokonferencji: Państwo członkowskie, do którego wystosowano wniosek, wyraża zgodę na przesłuchanie w formie wideokonferencji, pod warunkiem że zastosowanie tej formy nie jest sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego i że dysponuje ono technicznymi środkami do przeprowadzenia przesłuchania.</p>
	<p>Wniosek o bezpośrednie przeprowadzenie dowodu na mocy art. 17.</p> <p>W terminie 30 dni od otrzymania wniosku organ centralny lub właściwe władze informują sąd wystosowujący wniosek, wypełniając formularz J, o tym, czy wniosek został przyjęty i o warunkach przeprowadzenia dowodu. Jeżeli wniosek został przyjęty, jednostka centralna lub właściwy organ mogą wyznaczyć sąd swojego państwa członkowskiego, który będzie uczestniczył w przeprowadzaniu dowodu i dopilnowywał prawidłowego stosowania przedmiotowego artykułu i przestrzegania ustalonych warunków.</p>	
<p>1.5. Dostęp do sprzętu wideo konferencyjnego</p>	<p>Jeżeli sąd wystosowujący wniosek albo sąd, do którego wystosowano wniosek, nie mają dostępu do wymienionych powyżej środków technicznych, mogą je sobie udostępnić na podstawie wzajemnego porozumienia.</p>	<p>Jeżeli państwo członkowskie, do którego wystosowano wniosek, nie ma dostępu do środków technicznych pozwalających na przeprowadzenie wideokonferencji, państwo członkowskie wystosowujące wniosek może w porozumieniu z nim środki takie udostępnić.</p>
<p>1.6. Praktyczne uzgodnienia przed wideokonferencją</p>	<p>1. (Niebezpośrednie) Przeprowadzanie dowodu przez sąd, do którego wystosowano wniosek:</p> <p>Sąd, do którego wystosowano wniosek: – powiadomienie sądu wystosowującego wniosek i/lub stron o terminie i miejscu przeprowadzenia dowodu oraz o warunkach uczestnictwa;</p> <p>– wezwanie świadka.</p> <p>Oba sądy:</p> <p>– rezerwacja sali rozpraw;</p> <p>– aktywacja sprzętu wideokonferencyjnego (w tym testowanie łącz);</p> <p>– zatrudnienie tłumaczy i personelu technicznego.</p> <p>2. Bezpośrednie przeprowadzanie dowodu:</p> <p>Sąd wystosowujący wniosek:</p>	<p>Sąd lub organ sądowy państwa członkowskiego, do którego wystosowano wniosek, zgodnie ze swoim prawem dostarcza danej osobie wezwanie do stawiennictwa.</p> <p>Sąd wystosowujący wniosek i sąd, do którego wystosowano wniosek, lub organ, w którego lokalizacji odbywa się wideokonferencja:</p> <p>– rezerwacja sali rozpraw lub miejsca wideokonferencyjnego;</p> <p>– aktywacja sprzętu wideokonferencyjnego (w tym testowanie łącz);</p> <p>– zatrudnienie tłumaczy i personelu technicznego.</p>

	<p>– powiadomienie świadka o terminie i miejscu przeprowadzenia dowodu.</p> <p>Sąd wystosowujący wniosek lub organ, w którego lokalizacji odbywa się wideokonferencja (z pomocą organu centralnego lub właściwych władz):</p> <p>– rezerwacja sali rozpraw lub miejsca wideokonferencyjnego;</p> <p>– aktywacja sprzętu (w tym testowanie łącz);</p> <p>– zatrudnienie tłumaczy i personelu technicznego.</p>	
<p>1.7. Języki i tłumaczenie</p>	<p>1. (Niebezpośrednie) Przeprowadzanie dowodu przez sąd, do którego wystosowano wniosek:</p> <p>Język</p> <p>Używa się języka sądu, do którego wystosowano wniosek.</p> <p>Tłumaczenie</p> <p>Na prośbę państwa członkowskiego wystosowującego wniosek lub osoby, która ma zostać przesłuchana, państwo członkowskie, do którego wystosowano wniosek, dopilnowuje, aby osoba przesłuchiwana mogła w razie potrzeby skorzystać z pomocy tłumacza.</p> <p>2. Bezpośrednie przeprowadzanie dowodu:</p> <p>Język</p> <p>Z zastrzeżeniem warunków nałożonych przez organ centralny lub właściwe władze używa się języka sądu występującego z wnioskiem.</p> <p>Tłumaczenie</p> <p>Sąd występujący z wnioskiem dopilnowuje, aby osoba przesłuchiwana mogła w razie potrzeby skorzystać z pomocy tłumacza.</p>	<p>Języki</p> <p>Sąd wystosowujący wniosek informuje w nim sąd, do którego wystosowuje wniosek, jakiego języka będzie się używać.</p> <p>Sąd występujący z wnioskiem i sąd, do którego wystosowano wniosek, mogą w stosownym przypadku postanowić, że postępowanie w całości lub częściowo będzie się odbywało w języku obcym.</p> <p>Tłumaczenie</p> <p>Na prośbę państwa członkowskiego wystosowującego wniosek lub osoby, która ma zostać przesłuchana, państwo członkowskie, do którego wystosowano wniosek, dopilnowuje, aby osoba przesłuchiwana mogła w razie potrzeby skorzystać z pomocy tłumacza.</p>
<p>2.1. Przebieg przesłuchania w drodze video-konferencji</p>	<p>Zastosowanie ma prawo państwa, do którego wystosowano wniosek</p> <p>Wideokonferencję organizuje się zgodnie z prawem państwa, do którego wystosowano wniosek. Sąd wystosowujący wniosek może jednak zwrócić się o to, by wniosek został</p>	<p>Zastosowanie ma prawo państwa wystosowującego wniosek</p> <p>Wideokonferencję organizuje się zgodnie z prawem państwa wystosowującego wniosek. Wniosek jest zgodny z formalnościami i procedurami wyraźnie wskazanymi przez państwo</p>

	<p>wykonany zgodnie z procedurą specjalną przewidzianą w prawie jego państwa członkowskiego. Sąd, do którego wystosowano wniosek, wyraża na to zgodę, chyba że jest to sprzeczne z prawem jego państwa członkowskiego lub stoją temu na przeszkodzie poważne trudności praktyczne.</p> <p>Jeżeli dowód przeprowadza bezpośrednio – na mocy art. 17 – sąd występujący z wnioskiem, wykonuje on wniosek zgodnie ze swoim prawem krajowym.</p>	<p>wystosowujące wniosek, chyba że formalności i procedury takie są sprzeczne z podstawowymi zasadami prawa państwa, do którego wystosowano wniosek.</p>
	<p>Odmowa składania zeznań</p> <p>Osoba, która ma zostać przesłuchana, może odmówić składania zeznań, o ile jest to zgodne z ustawodawstwem państwa, do którego wystosowano wniosek, lub ustawodawstwem państwa wystosowującego wniosek.</p> <p>Bezpośrednie przeprowadzenie dowodu na mocy art. 17 jest dopuszczalne tylko na zasadzie dobrowolnej i bez środków przymusu.</p>	<p>Odmowa składania zeznań</p> <p>Osoba, która ma zostać przesłuchana, może odmówić składania zeznań, o ile jest to zgodne z ustawodawstwem państwa, do którego wystosowano wniosek, lub ustawodawstwem państwa wystosowującego wniosek.</p> <p>Obecność organu sądowego państwa, do którego wystosowano wniosek</p> <p>Organ sądowy państwa członkowskiego, do którego wystosowano wniosek, jest obecny podczas przesłuchania, a w razie potrzeby towarzyszy mu tłumacz; organ ten jest odpowiedzialny także za potwierdzenie tożsamości osoby przesłuchiwanej oraz za to, by przestrzegane były podstawowe zasady porządku prawnego państwa członkowskiego, do którego wystosowano wniosek.</p>
<p>2.2. Kto odpowiada za przesłuchanie w drodze wideokonferencji</p>	<p>1. (Niebezpośrednie) Przeprowadzanie dowodu przez sąd, do którego wystosowano wniosek:</p> <p>Sąd, do którego wystosowano wniosek (sąd państwa, do którego wystosowano wniosek na mocy art. 10–12 rozporządzenia z 2001 roku o przeprowadzaniu dowodów).</p>	<p>Sąd lub prokurator państwa wystosowującego wniosek.</p>

	<p>2. Bezpośrednie przeprowadzanie dowodu:</p> <p>Sąd wystosowujący wniosek (sąd państwa wystosowującego wniosek na mocy art. 17 rozporządzenia z 2001 roku o przeprowadzaniu dowodów).</p>	
<p>2.3. Koszty wideokonferencji</p>	<p>Sąd wystosowujący wniosek dopilnowuje zwrotu kosztów wynagrodzenia biegłych i tłumaczy oraz organizacji wideokonferencji. Wykonanie wniosku o niebezpośrednie przeprowadzenie dowodu nie daje powodu do roszczeń o zwrot opłat ani kosztów. Jeżeli jednak sąd, do którego wystosowano wniosek, zażąda zwrotu kosztów wynikających z zastosowania wideokonferencji, sąd wystosowujący wniosek powinien te koszty zwrócić.</p>	<p>Sąd wystosowujący wniosek dopilnowuje zwrotu kosztów wynagrodzenia biegłych i tłumaczy oraz organizacji wideokonferencji. Sąd, do którego wystosowano wniosek, może odstąpić od dochodzenia zwrotu wszystkich lub niektórych kosztów.</p>
<p>3. Czynności po sesji wideokonferencyjnej</p>	<p>1. Niebezpośrednie przeprowadzanie dowodu:</p> <p>W przypadku wniosku wystosowanego na mocy art. 10–12 przedmiotowego rozporządzenia sąd, do którego wystosowano wniosek, bezzwłocznie wysyła sądowi wystosowującemu wniosek dokumenty świadczące o wykonaniu wniosku, a w stosownym przypadku zwraca dokumenty od niego otrzymane. Do dokumentów dołącza potwierdzenie wykonania wniosku, sporządzone na formularzu H, którego wzór podany jest w załączniku do rozporządzenia z 2001 roku o przeprowadzaniu dowodów.</p> <p>2. Bezpośrednie przeprowadzanie dowodu:</p> <p>O ile organ centralny nie wskaże inaczej, po wideokonferencji nie jest konieczne podejmowanie żadnych czynności.</p>	<p>Organ sądowy państwa członkowskiego, do którego wystosowano wniosek, po przesłuchaniu sporządza jego protokół zawierający datę i miejsce przesłuchania, tożsamość osoby przesłuchiwanej, tożsamość i funkcje wszystkich innych osób uczestniczących w przesłuchaniu w państwie członkowskim, do którego wystosowano wniosek, informacje o zaprzysiężeniu, a także opis warunków technicznych, w których przesłuchanie się odbyło. Właściwy organ państwa członkowskiego, do którego wystosowano wniosek, przekazuje protokół właściwemu organowi państwa członkowskiego wystosowującego wniosek.</p>

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019